

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
16 december 2025	D.234745 Z.072712

Portefeuillehouder W. Alink
Begrotingsprogramma Programma 3, Sociaal Domein

Onderwerp Ontwerp aanpassing Centrumregeling
Beschermd Wonen en Maatschappelijke
Opvang regio Rijk van Nijmegen en
Rivierenland

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze uit te brengen over het ontwerp aanpassing Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Rijk van Nijmegen en Rivierenland met de volgende twee aandachtspunten:
 - a. de prestatieafspraken,
 - b. de evaluatietermijn.
2. De zienswijzebrief te versturen aan de gemeente Nijmegen.

Samenvatting van het voorstel

De gemeente Nijmegen is de centrumgemeente in Gelderland-Zuid voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Om de samenwerking tussen de centrumgemeenten en de regiogemeenten juridisch vorm te geven is in 2021 de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland getroffen. Deze regeling is geëvalueerd. Dit leidt tot een aantal aanpassingen in de centrumregeling (CR).

Het ontwerp aanpassing centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang leggen we hierbij voor aan de gemeenteraad. Dit om de gemeenteraad de gelegenheid te bieden om zijn zienswijze kenbaar te maken. De zienswijzen worden daarna regionaal besproken en waar nodig verwerkt. Daarna volgt het besluitvormingsproces over de definitieve stukken in het tweede kwartaal van 2026.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

De gemeente Nijmegen is de centrumgemeente in Gelderland-Zuid voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dit betekent dat deze gemeente van de rijksoverheid het budget ontvangt. Al jaren ligt er een wetsvoorstel om een nieuw verdeelmodel voor beschermd wonen door te voeren. De verwachting is niet dat dit voor 1 januari 2026 wordt behandeld. Invoering van deze wet maakt dat er een wettelijke grondslag is voor de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. Als regiogemeenten (Nijmegen en de gemeenten in Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland) wachten we niet op deze wet. Dit omdat we het belangrijk vinden dat mensen met een psychische kwetsbaarheid zo normaal mogelijk kunnen participeren.

Om ons voor te bereiden op de ontwikkelingen stelden de gemeenteraden van de gemeente Nijmegen en de gemeenten uit Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland in 2017 het beleidsplan

'Samen Dichtbij' vast. In dit beleidsplan staan 25 voorstellen op het gebied van wonen, zorg, werk, participatie en inkomen.

Om deze samenwerking juridisch te borgen besloot de gemeenteraad medio 2021 om toestemming te geven tot het treffen van de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland. In het verlengde hiervan heeft het college in september 2021 voornoemde centrumregeling getroffen. In de centrumregeling is opgenomen dat we deze binnen vier jaar evalueren. Deze evaluatie is in 2024 door een onafhankelijk bureau uitgevoerd. Hieruit zijn een aantal aanbevelingen voortgekomen, zoals het nader uitwerken van taken en verantwoordelijkheden, duidelijkheid in overlegstructuur, en concrete aanpassingen in de dienstverleningsovereenkomst zoals de financiële afspraken over het delen van de kosten en de baten.

Vaststellen van de aangepaste dienstverleningsovereenkomst en het inrichtingsplan is de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Hiervoor is geen zienswijze of toestemming van de gemeenteraad nodig. Voor de volledigheid zijn deze stukken ter informatie bijgevoegd.

De uitkomsten van de evaluatie zijn vertaald naar aanpassingen in zowel de centrumregeling (CR) als de dienstverleningsovereenkomst (DVO). Op hoofdlijn betreft dit:

- * In artikel 3 CR zijn de uitgangspunten van de samenwerking verhelderd, waaronder het uitgangspunt dat beleid gezamenlijk bepaald wordt en dat de strategische beleidskaders en beleidsuitgangspunten regionaal gelijk blijven en dat we werken vanuit een helder vastgelegde samenwerkingsstructuur.
- * Voor onverwachte en urgente kwesties wordt de inzet van een bestuurlijk kernteam voorgesteld, zodat besluiten die niet kunnen wachten, draagvlak hebben van de regio. Voorwaarde is dat deze urgente kwesties vallen binnen de beleids- en inkoopkaders en de regiobegroting. Het bestuurlijk kernteam bestaat uit drie portefeuillehouders, één vanuit de gemeente Nijmegen, één vanuit de regio Rijk van Nijmegen en één vanuit regio Rivierenland. Dit is opgenomen in de artikel 1 lid 5 en artikel 5 lid 5 en 6 CR. Deze aanpassing is ook verwerkt in het Inrichtingsplan.
- * De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen is weer uitgesteld. De centrumgemeente en de regiogemeenten werken al samen in lijn van de beoogde decentralisatie (de inzet van de financiële middelen). Dit is verwoord in de CR en de DVO (artikelen 7 t/m 9 in de CR en de artikelen 6.5 t/m 6.8 DVO). In deze artikelen is opgenomen dat we per 1 januari 2025 gezamenlijk alle kosten en baten voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang delen.
- * In de CR is de evaluatietermijn aangepast van 'binnen vier jaar' naar 'elke vier jaar'. Dit past beter bij de onbepaalde duur die voor de regeling geldt. De afspraak om de DVO minimaal vier jaarlijks ambtelijk en bestuurlijk te evalueren is opgenomen in artikel 8 DVO.

Een overzicht van alle wijzigingen van de CR en DVO is opgenomen in bijgevoegde Was-Wordt tabellen.

2. Doel/beoogd effect

Het ontwerp aanpassing Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Rijk van Nijmegen en Rivierenland draagt eraan bij dat onze gemeenteraad samen met andere gemeenteraden, regionaal kan sturen op de kaderstelling van taken die regionaal zijn belegd.

3. Argumenten

1.1 Met het ontwerp aanpassing Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland geven we invulling aan de uitkomsten van de uitgevoerde evaluatie.

Uit de evaluatie van de Centrumregeling kwamen een aantal aandachtspunten. Deze namen we mee in de wijziging van de Centrumregeling.

1.2 De aanpassingen aan de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland zijn niet fundamenteel en zijn met draagvlak van de deelnemende gemeenten tot stand gekomen.

De voorgestelde wijzigingen zijn regionaal ambtelijk en bestuurlijk afgestemd. Een regionale werkgroep bestaande uit een ambtelijke vertegenwoordiging en een bestuurlijke afvaardiging, heeft de stukken voorbereid. Hierbij is ook een regionale afvaardiging van juristen en financials betrokken.

Tijdens het wethouders overleg beschermd wonen en maatschappelijke opvang Gelderland-Zuid van 10 september 2025 stemden de wethouders in met het ontwerp aanpassing van de centrumregeling, dienstverleningsovereenkomst en inrichtingsplan. Dat houdt in dat zij op dat moment besloten deze stukken met een positief advies aan te bieden aan colleges van B&W en gemeenteraden.

1.3 De rol van Nijmegen (als centrumgemeente) bij onverwachte en urgente kwesties is minder bepalend dan voorheen.

De centrumregeling is van kracht voor alle gemeenten in Gelderland-Zuid. Dit betekent ook dat besluiten die door de gemeente Nijmegen worden genomen over de centrumregeling gevolgen kunnen hebben voor de overige gemeenten. In de ontwerp centrumregeling is een artikel opgenomen waarin staat dat een bestuurder vanuit Rijk van Nijmegen en vanuit regio Rivierenland betrokken worden bij besluitvorming bij onverwachte en urgente kwesties.

1.4 Het is wettelijk bepaald dat de gemeenteraad eerst zijn zienswijze kenbaar maakt om vervolgens in een tweede ronde een besluit te nemen.

Voor het vaststellen van de aanpassing centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang is toestemming van de gemeenteraad nodig. In de huidige regeling en de handreiking van de VNG is opgenomen dat de gemeenteraad bij wijzigingen in de eerste ronde de gelegenheid krijgt om een zienswijze in te dienen. In de tweede ronde verleent de gemeenteraad toestemming aan het college om de (gewijzigde) regeling aan te gaan. Gezien het aantal wijzigingen (zowel tekstueel als inhoudelijk) kiezen we ervoor om niet alleen de wijzigingen, maar het ontwerp aanpassing centrumregeling voor te leggen voor een zienswijze en – in de 2e ronde – voor toestemming. Voordeel hiervan is dat het duidelijker is (ook naar buiten toe) welke regeling op dag X geldt, omdat deze dan in zijn geheel opnieuw wordt vastgesteld en gepubliceerd. Dit in tegenstelling tot een wijzigingsbesluit waarbij alleen de wijzigingen vastgesteld en gepubliceerd worden.

1.5 We vragen aandacht voor de evaluatietermijn en prestatieafspraken.

We stellen de raad voor in de zienswijze op twee onderwerpen aandacht te vragen, zodat deze nog verwerkt kunnen worden in de CR. Het gaat dan om:

1. De regionale prestatieafspraken helder (smart) formuleren om deze te kunnen monitoren. Daarbij vragen we ook een bijsluitende terugkoppeling wanneer deze niet behaald worden.
2. Aanpassen van de evaluatietermijn. Nu is er alleen een eindevaluatie gepland na afloop van de huidige dienstverleningsovereenkomst van vier jaar. Wij zien graag een tussenevaluatie na twee jaar om indien nodig bij te kunnen sturen.

4. Kanttekeningen

1.1 De feitelijke ingangsdatum is nog niet bekend.

De ingangsdatum van de aanpassingen is gezien het lange traject nog niet bekend en wordt later, na definitieve besluitvorming door alle gemeenteraden, ingevuld.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

De aanpassingen hebben geen gewijzigde financiële gevolgen.

6. Communicatie

De aanpassingen aan de centrumregeling hebben geen gevolgen voor onze inwoners. Om deze reden vindt er geen actieve communicatie richting inwoners plaats.

7. Uitvoering en planning

- Q4 2025: de gemeenteraden wordt om een zienswijze gevraagd op het ontwerp aanpassing van de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland.
- Q1 2026: de colleges van de regiogemeenten besluiten over de reactie op de zienswijzen en de aanpassing van de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland.
- Q2 2026: de gemeenteraden wordt toestemming gevraagd om de aanpassing van de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland vast te stellen.
- Q3 2026: de regionale colleges besluiten over vaststelling van de aanpassing van de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland, de dienstverleningsovereenkomst en inrichtingsplan.
- September 2026: publicatie nieuwe Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland en de dienstverleningsovereenkomst.

Evaluatie

In de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Nijmegen en Rivierenland en de dienstverleningsovereenkomst is opgenomen op welke wijze we vormgeven aan de evaluatie.

8. Participatie

De aanpassingen aan de centrumregeling is geen aanpassing van beleid. Het gaat om aanpassing op de wijze waarop de regiogemeenten met elkaar samenwerken. Om die reden zijn de aanpassingen gedaan in overleg met de regiogemeenten en zijn er geen anderen bij betrokken.

9. Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen:

1. Raadsbesluit
2. Concept zienswijzebrief
3. Overzicht wijzigingen Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Rijk van Nijmegen en Rivierenland
4. Ontwerp aanpassing Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Rijk van Nijmegen en Rivierenland
5. Overzicht wijzigingen dienstverleningsovereenkomst
6. Ontwerp aanpassing dienstverleningsovereenkomst
7. Ontwerp aanpassing inrichtingsplan

Inlichtingen bij:

Portefeuillehouder W. Alink

Domein Sociaal Domein